

Luomuviljasta leiväksi, valvonnasta myyntiargumentti?

Luomuvalvontapäivä
Mikkeli 17.3.2016
Jaana Elo
KoKo Palvelut

EU-tasoinen lainsäädäntöä

- Neuvoston asetus 834 /2007
 - Neuvosto ja parlamentti: periaatteet ja tavoitteet
- Komission asetus 889 / 2008
 - Komissio: yksityiskohtaiset sääntöjen sovellukset
- Luomulogo 271 / 2010
- MMM 294/2015
 - Laki luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta
- MMMa 454/2015
 - Asetus luonnonmukaisesta tuotannosta

Luomuasetuksen laajuus – Ulkopuolelle jääneet...

- HoReCa-sektori
 - Private standards (DK)

- Tekstiilit
 - 1998 luomutekstiilien tuotanto-ohjeet (IFOAM)

- Kosmetiikka
- Pesuaineet

True Friends of
Natural and Organic
Cosmetics

ORGANIC
COSMETIC

Kuka valvoo luomua Suomessa?

- ELY-keskus

- **Evira**

- Valvira

- Kunta

Vähäisen käsittelyn luomutuotteet – ELY-keskus valvoo

- Omalla tilalla tuotetut maataloustuotteet
- Pakkaaminen ja merkitseminen – kauppakunnostus
 - Porkkanoiden tms. pussitus / säkitus
 - Kananmunien pakkaaminen
 - Hunajan purkitus
 - Viljan kuivaus ja lajittelu
 - Salaattien pussitus

- Perunoiden pesu ja turvetus
- Marjojen ja yrttien kuivaaminen

Alhaisen jalostusasteen luomutuotteet – ELY-keskus valvoo

- Oma tuotantosuunta (Lomake 1 e)
- Omalla tilalla tuotetut maataloustuotteet
- Jauhojen, ryynien, hiutaleiden valmistus
- Kasvisten kuoriminen, pilkkominen, ryöppääminen
- Marjojen tai ternimaidon jäädyttäminen
- Lihan paloittelu
- Jauhelihan valmistaminen
- Täysmehun ja soseen valmistaminen
- Viilin tai jogurtin valmistus omasta juuresta
- Luomu raaka-aineiden sekoittaminen keskenään (myslit, yrttisekoitukset, raasteet)
- **Leivän leivonta (oma vilja, vesi, suola, tuore hiiva)**
- **Yrttisuolan valmistus (omat yrtit)**
- Pakkaaminen ja merkitseminen
- Miltei kaikki teknologia on sallittu!

Jalostetut luomuelintarvikkeet – Evira valvoo (Lomake 1h)

- Rajoitettu koostumus
- Rajalliset lisäaineet
- Rajalliset valmistuksen apuaineet

- Komission asetus 889/2008 Liite VIII A, B

Luomu ja Ammattikeittiöt – Kunnan elintarvikevalvonta valvoo

Neuvoston asetus 834/2007

Art. 1 kohta 4:

”Tätä asetusta ei kuitenkaan sovelleta ateriapalvelutoimintaa. Jäsenvaltiot voivat soveltaa ateriapalvelutoiminnasta peräisin olevien tuotteiden merkintöihin ja valvontaan kansallisia sääntöjä tai niiden puuttuessa yksityisiä standardeja, kunhan tällaiset säännöt ovat yhteisön lainsäädännön mukaiset.”

Art. 2 Määritelmät:

”Ateriapalvelutoiminnalla tarkoitetaan luonnonmukaisten tuotteiden valmistusta ravintoloissa, sairaaloissa, ruokaloissa ja muissa samanlaisissa elintarvikeyrityksissä, tuotteita lopulliselle kuluttajalle myyvissä tai toimittavissa yksiköissä.”

Mistä raaka-aineet ammattikeittiöön?

- Suoraan tuottajalta
- Toiselta jalostajalta
- Suoraan toisesta jäsenmaasta
- Tukusta
- Kaupasta
- Torilta...

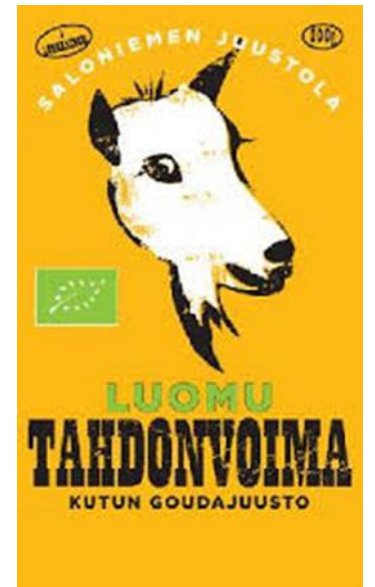

Vastuu luomun aitoudesta on toimijalla – tunnista oikea luomutuote

- Myyjän asiakirjaselvitys – toimija valvonnassa
- Saateasiakirja – toimitettua erää koskevat tiedot
 - Lähetyslista
 - Rahtikirja
 - Ostokuitti
- Pakkausmerkinnät
 - Suljetut pakkaukset

Asetuksen (EY) N:o 834/2007 29 artiklan 1 kohdan mukainen toimijan asiakirjaselvitys	
Asiakirjan numero: Toimijan nimi ja osoite: (Pääasimies, tuottaja, jaloittaja, tuojat jne.)	Tarkastuslaitoksen/viranomaisen nimi, osoite ja puhelinnumero:
Tuoteryhmätoiminta: - Kasvit ja kasvituotteet - Eläimet ja eläintuotteet - Jalostetut tuotteet	Määritetty seuraavasti: luonnontypinen tuotanto, siirtymävaiheen tuotteet, myös muu kuin luonnontypinen tuotanto, kun työssä on asetuksen (EY) N:o 834/2007 11 artiklan mukainen rinnakkainen tuotanto/jalostus
Voimassa: Kaivistuotteet _____ Eläintuotteet _____ Jalostetut tuotteet _____	Tarkastuspaikka:
Tämä asiakirja on annettu asetuksen (EY) N:o 834/2007 29 artiklan 1 kohdan ja asetuksen (EY) N:o 889/2008 perusteella. Toimitetun toimijan toiminta on tarkastettu, ja toimija täyttää mainituissa asetuksissa säädetyt vaatimukset. Päivämäärä, paikka: Asiakirjan antavan tarkastuslaitoksen/viranomaisen puolesta allekirjoittanut:	

Pakkaamattomat luomutuotteet – aitoudesta varmentuminen

- Saateasiakirja

- Lähetytlista
- Rahtikirja
- Ostokuitti
- Lasku

- Toimijan tiedot - nimi ja osoite
- Viittaus luomuun – luomumaitoa
- Valvontaviranomaisen tunnus – FI-EKO-201
- Kuljetusliikkeen tiedot

5 MM 20KG LUOMU VEHNÄJ
24000 AUHO
0488965

1 SK
FI

FI-EKO-201 (611068)

Luomu näkyy ruokalistoilla, B&B, Maatilamatkailussa...

■ Mitä kuluttajaa saa...?

- Luomukasvisekeittoa
- Silakkaa luomuoliiviöljyssä
- Kuivattua hirvenpaistia ja luomupuolukkasurvosta
- Lohikeittoa ja luomuruisleipää

- Luomulounas
- Luomuateria
- Luomuravintola
- Luomulogo
 - Vain pakatut tuotteet

Jalostuttaminen alihankinnalla – Kuka tätä valvoo???

Komission asetus 889/2008 86 artikla

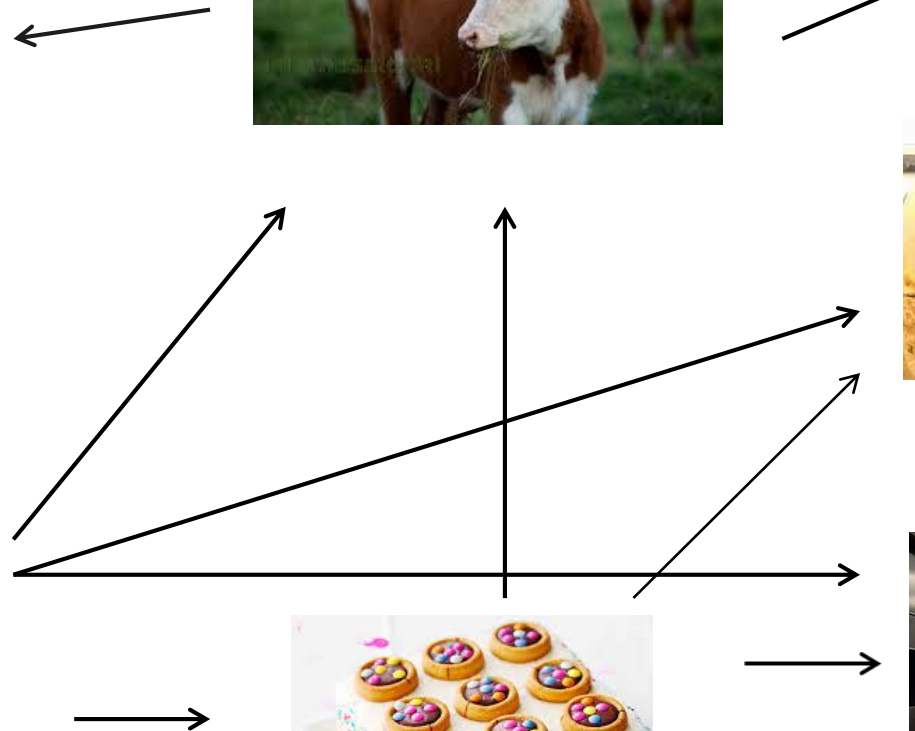
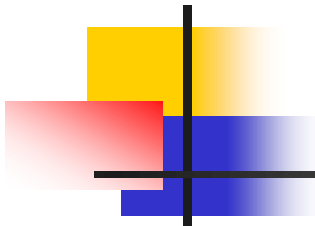
Valvontajärjestelmä

Kolmansien osapuolten tehtäväksi sopimuksella annettujen toimien osalta 63 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun yksikön toiminnan täydellisen kuvauksen on sisällettävä:

- a) **luettelo alihankkijoista** ja kuvaus niiden toiminnasta sekä tiedot niitä valvovista tarkastuslaitoksista tai -viranomaisista;
- b) alihankkijoiden **kirjallinen sopimus** siitä, että niiden tilalla sovelletaan asetuksen (EY) N:o 834/2007 V osaston mukaista valvontajärjestelmää;
- c) kaikki käytännön toimenpiteet, muun muassa yksikötasolla sovellettava **asianmukainen kirjanpitojärjestelmä** sen varmistamiseksi, että toimijan markkinoille saattamat tuotteet voidaan jäljittää tapauksen mukaan tuotteiden toimittajiin, myyjiin, vastaanottajiin ja ostajiin.

Alihankinnan valvonta

Luomu ja muu elintarvikevalvonta

ELY-keskus

ELY-keskus

Evira

Alkutuotannon tuote

Jaloste

Jaloste

Alkutuotannon tuotteiden myynnistä Ilmoitettavaan elintarvikehuoneistoon

- kun asetuksen 1258/2011 kg-rajat suoraan kuluttajille myynnin osalta ylittyy
- ostetaan muilta, pakataan ja myydään
- käsittelystä tai valmistuksesta, kun jatkojalostetaan alkutuotannon tuotteita niin, että niiden luonne muuttuu:
 - mehujen ja hillojen valmistus
 - yrttien kuivaus
 - juuresten kuoriminen, raastaminen, pilkkominen
 - marjojen pakastus

-> sovelletaan elintarvikehuoneistoille annetut vaatimukset

Elintarvikelainsäädännön valvonnan joustoja

- EL 23/2006, muutos 352/2011:
- Ilmoitettavat elintarvikehuoneistot
 - Vain laitokset hyväksytään
- Omavalvontaa ei hyväksytä
- Ilmoitus 4 vko ennen toiminnan aloitusta
- Toiminnan luonne ja laajuus
- Toiminnan aloittaminen ei edellytä tarkastusta
 - 1 kk, 3 kk, 6 kk aloituksesta
riskiperusteisesti
- Vna 1258/2011 Elintarviketurvallisuus**riskeiltään vähäiset** toiminnot:
 - Paikallista vähäriskistä toimintaa
 - Tulossa asetusmuutoksia määriin (kevät 2016)
- Lyhyt tuotteen matka tuottajalta kuluttajalle
 - Myynti suoraan kuluttajalle
 - Paikalliseen vähittäismyyntiin toimittaminen
 - **Pakatun lihan rajaton myynti suoraan tilalta**
- **Kesäkahvilat:**
 - Tarjottavat vähäriskisiä ja toiminta rajoittunut esim. marjanpöimintasesonkiin, ei tarvita elintarvikehuoneistoilmoitusta. Käsienpesupisteeksi riittää kylmä vesi ja desinfiointiaine. Tarjottavat huoneen lpt säilyviä.

Alkutuotannon tuotteita saada myydä ilman elintarvikehuoneistoilmoitusta

Suoraan kuluttajalle

- lehtivihanneksia 5000 kg (10 000 kg)
- muut kasvit, sienet 10 000 kg (50 000 kg)
- hunaja 1000 kg (2 500 kg)
- kalastustuotteet 5000 kg
- ternimaito 2500 kg
- muu raakamaito 2500 kg^(*)
- **kananmunat 20 000 kg**
- **muut linnunmunat 5 000 kg**

Luonnonvarainen riista

- 1000 jänistä/kania
- 3000 lintua
- 10 hirveä
- 30 peuraa
- 50 metsäkaurista

Paikalliseen vähittäismyyntiin

- lehtivihanneksia 5000 kg (10 000 kg)
- muut kasvikset, sienet 10 000 kg (50 000 kg)
- hunaja 1000 kg (2 500 kg)
- jäädytetty ternimaito 2500 kg
- kananmunat (poikkeusalueella) 30 000 kg
- **muut linnunmunat 5 000 kg**

Luonnonvarainen riista

- 1000 jänistä/kania
- 3000 lintua
- **Hirvieläimet 10 / 30 / 50**

Lisäksi

- kalastustuotteita rajoituksetta

(* kuluttajan omaan astiaan – uudet säädökset 1.1.2014)

Kotona valmistaminen

- EY asetus 852/2004 (liite II, luku 3) sallii elintarvikkeiden kotona valmistuksen mutta EY asetus 882/2004 edellyttää, että valvonnan oltava mahdollista -> omavalvonta, toimijan haastattelu
- Elintarvikelain mukaan elintarvikehuoneiston voi perustaa kotiin, mutta asuminen ei saa aiheuttaa toiminnalle terveysvaaraa
 - Säännöllinen elinkeinonharjoittaminen vaatii 13.1.§ mukaisen ilmoituksen – laitosta ei voi perustaa kotiin
 - Kotona sijaitsevaa elintarvikehuoneistoa ei voi tarkastaa ellei ole epäilyä sellaisen terveysvaaran aiheuttamisesta, josta seuraa rikoslain mukainen seuraamus – piha-alue kuuluu kotirauhan piiriin – paikallinen ja rajoitettu toiminta (5§) sallii pienimuotoisen laitostoiminnan ilmoitetussa elintarvikehuoneistossa.
- **Kaalikääryleitä, lihapiirakoita (yhdistelmätuotteet)**
- **Lihan ja marjojen jäädyttäminen kotipakastimilla** – ”jäädytetty, ei saa jäädyttää uudelleen”

Luomu on valvottua tuotantoa

Luomuvalvonta tuo koko luomuketjuun läpinäkyvyyttä

- Kuluttajat kuvaavat luomua terveelliseksi ja vastuulliseksi vaihtoehdoksi
- Tärkeimpänä puhtaus ja lisääineettomuus - kakkosena hyvä maku
- Vähäinen kasvinsuojeluaineiden jäämien riski – ympäristöystävällisenä valintana
- GMO-vapaus, ei säteilytystä
- Luomuelintarvikkeen alkuperä on myös helposti jäljitettävissä, mikä on etu erityisesti ammattikeittiöille
- Luomu onkin omiaan kohottamaan ammattikeittiöiden ja etenkin julkisten ruokapalveluiden imagoa -> pienikin yritys voi olla ammattikeittiön tavarantoimittaja!!!
- **Eviran tiedote; Luomuelintarvikkeiden aitouteen voi luottaa (9.3.2016)**

Luomu on valvottua tuotantoa

Luomuvalvonta tuo koko luomuketjuun läpinäkyvyyttä

- Se on imagoetu, jonka voi kääntää myyntiargumentiksi!

Kiitos

ja hyvää kevään odotusta!